

Bruselj, 25. november 2019
(OR. en)

14457/19

DEVGEN 214
COHAFA 100
ACP 137
RELEX 1091
SUSTDEV 166
ALIM 14
AGRI 568
FAO 53
SAN 482

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	25. november 2019
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	13722/19
Zadeva:	Četrto poročilo o napredku glede akcijskega načrta za prehrano – sklepi Sveta (25. november 2019)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o četrtem poročilu o napredku glede akcijskega načrta za prehrano, ki jih je Svet sprejel na svoji 3732. seji 25. novembra 2019.

Sklepi Sveta o četrtem poročilu o napredku glede akcijskega načrta za prehrano

1. Svet priznava, da sta lakota in neustrezna prehranjenost v vseh oblikah ena od največjih svetovnih ovir pri uresničevanju večine ciljev trajnostnega razvoja ter pravičnem gospodarskem in družbenem razvoju¹, saj slaba prehrana že sama po sebi spodbuja neenakost. Z zaskrbljenostjo opaža negativne trende na področju neustrezne prehranske varnosti in neustrezne prehranjenosti² ter izpostavlja potrebo po čim hitrejšem ukrepanju za uresničitev cilja trajnostnega razvoja 2, tj. odpraviti neustrezno prehranjenost v vseh oblikah. Zaradi trenda naraščanja lakote po svetu, po desetletjih vztrajnega upadanja, je velikanski izziv uresničitve cilja „sveta brez lakote“ do leta 2030 še večji. Trenutno je kronično podhranjenih 820 milijonov ljudi .
2. Trenutno zaradi zaostanka v telesnem razvoju trpi 149 milijonov otrok, mlajših od petih let, življenje 49 milijonov otrok iz iste starostne skupine pa je ogroženo zaradi akutne neustrezne prehranjenosti. Svet z resno zaskrbljenostjo opaža, da hitrost zmanjševanja števila otrok, ki zaostajajo v telesnem razvoju, upada in da obstajajo razlike pri doseženem napredku med partnerskimi državami in v različnih regijah, zlasti v Afriki in Južni Aziji. Močno je zaskrbljen tudi zaradi razvoja t. i. „trojnega bremena neustrezne prehranjenosti“ – podhranjenosti, pomanjkanja mikrohranil ter prekomerne telesne teže in debelosti – po vsem svetu, saj ima najmanj ena tretjina svetovnega prebivalstva težave zaradi ene ali več oblik neustrezne prehranjenosti. Hkrati bo nadaljnja krepitev vpliva podnebnih sprememb in ekoloških kriz še zaostрила obstoječe izzive na področju prehranske varnosti in ustrezne prehrane za vse.

¹ Gospodarske izgube, ki jih lahko pripišemo podhranjenosti v Afriki in Aziji znašajo 11 % BDP (oziroma približno 3,5 milijarde USD letno), izgube, ki se nanašajo na debelost, pa 2,8 % svetovnega BDP (oziroma okoli 2 milijardi USD letno).

² Global report on Food Crisis 2019 (*Globalno poročilo o prehranskih krizah 2019*): <https://www1.wfp.org/publications/2019-global-report-food-crises>. *The State of Food Security and Nutrition in the World* (Stanje prehranske varnosti in prehrane v svetu), julij 2019. Skupno poročilo FAO, IFAD, UNICEF, WFP in SZO. *The State of the World's Children 2019: Children, food and nutrition* (Položaj otrok v svetu 2019: otroci, živila in prehrana); UNICEF.

3. Svet opozarja na prejšnje tozadevne sklepe ter na odločno zavezo EU in njenih držav članic, da bodo odpravile lakoto in vse oblike neustrezne prehranjenosti v skladu z Agendo 2030, Evropskim soglasjem o razvoju ter Evropskim soglasjem o humanitarni pomoči in da bodo uresničile pravico do ustrezne hrane. V zvezi s tem pozdravlja četrto poročilo o napredku glede akcijskega načrta Komisije za prehrano³ in predstavljene analize o učinkovitosti ukrepov, povezanih s prehrano.
4. EU in njene države članice še naprej skupaj podpirajo partnerske države ter lokalne, nacionalne in regionalne deležnike, da bi ustvarile odporne vire preživetja, utrdile lokalne prehranske sisteme na območjih z neustrezno prehransko varnostjo, izboljšale učinke na prehrano in okrepile sisteme socialne varnosti. Naložbe v izboljšanje prehrane, ki so prednostna naloga pri mednarodnem sodelovanju, povečujejo fizično, kognitivno in storilno sposobnost ter izboljšujejo dobrobit posameznikov. Svet pozdravlja dejstvo, da je Komisija uresničila 87 % svoje finančne zaveze in v obdobju 2014–2020 za prehrano namenila 3,5 milijarde EUR, in jo poziva k vztrajnim prizadevanjem za popolno izpolnitev cilja. Priznava tudi, da bo v državah, ki na vrh seznama prednostnih nalog postavljajo prehrano, do leta 2025 zaradi zaostanka v telesnem razvoju trpelo 4,9 milijona otrok manj, kot bi sicer, kar je hvalevreden napredek pri doseganju cilja, da se do leta 2025 število otrok, ki zaostajajo v telesnem razvoju, zmanjša za najmanj sedem milijonov.
5. Svet priznava, da je zaostajanje v telesnem razvoju rezultat kompleksnih interakcij med več osnovnimi dejavniki, in pozdravlja dejstvo, da Komisija sodeluje z raziskovalnimi organizacijami, da bi lahko bolje ocenila, kako pomoč EU prispeva k spremembam pri odpravljanju zaostankov v telesnem razvoju. Zato izpostavlja pomen obravnavanja številnih dejavnikov, ki spodbujajo zmanjševanje števila otrok, ki zaostajajo v telesnem razvoju, zlasti interakcije med dohodkom in enakostjo spolov, tudi v povezavi s pravicami žensk, možnostjo sprejemanja odločitev in dostopom do zaposlitve, zdravstva, vode in sanitarnih storitev. Spremljanje teh osnovnih dejavnikov s pomočjo ustreznih kazalnikov je ključnega pomena.

³ Dok. 11850/19 – SWD(2019) 321 final.

6. Svet se poleg tega zaveda bistvenega pomena varstva, promocije in podpiranja izključnega dojenja in ustreznega dopolnilnega hranjenja s ciljem zagotoviti, da bodo prizadevanja za reševanje vprašanja neustrezne prehranske varnosti in neustrezne prehranjenosti usmerjena v dojenčke in majhne otroke, s čimer bi vsako leto po približnih ocenah rešili 820 000 mladih življenj. Prehrana v prvih 1 000 dneh otroka – od nosečnosti do njegovega drugega rojstnega dne – je ključnega pomena za razvoj njegovih možganov, za njegovo zdravje in dobro počutje v celotnem življenjskem obdobju ter za njegovo sposobnost, da si pridobiva znanja in spretnosti ter se preživlja. Svet v zvezi s tem z zaskrbljenostjo ugotavlja tudi, da v svetovnem merilu ni bilo nikakršnega napredka pri reševanju problematike visoke stopnje anemičnosti med ženskami v rodni dobi⁴.
7. Svet v okviru celostnega pristopa k zdravju, socialni varnosti in izobraževanju ter ob priznavanju medsebojnih povezav med cilji trajnostnega razvoja izpostavlja pomen mrež socialne varnosti, kot so hranljivi šolski obroki, v določenih kontekstih za promocijo zdravih prehranjevalnih navad in s tem za pomoč pri odpravi neustrezne prehranjenosti v vseh oblikah.
8. Svet podpira sklepe in ključna priporočila iz poročila, zlasti kar zadeva:
 - a) **okrepitev zasnove programa v različnih sektorjih.** Svet poudarja, da je nujno treba pospešiti zmanjševanje števila otrok, ki zaostajajo v telesnem razvoju, z okrepitevijo večsektorskih ukrepov, vključno z ukrepi zdravstvenega sektorja, in na prehranske sisteme usmerjenih ukrepov, ki so občutljivi za prehrano, temeljijo na pravicah in upoštevajo vidik spola. Predpogoj za učinkovito zasnovo programa in uporabo ustreznih kazalnikov mora biti na dokazih temelječa teorija spremembe;
 - b) **okrepitev povezav med delovnimi področji, ki se nanašajo na prehrano, in tistimi, ki se nanašajo na enako zastopanost spolov.** Svet izpostavlja pomen vključitve enakosti spolov in krepitev vloge žensk v zasnovo in izvajanje programov, povezanih s prehrano, tako da vključevanje žensk v prehranske sisteme prinaša vzajemno dopolnjujoče se koristi in napredek glede vseh oblik neustrezne prehranjenosti;

⁴ *Global Nutrition Report 2019* (Globalno poročilo o prehrani 2019):

<https://globalnutritionreport.org/nutrition-profiles/>.

- c) **razvoj prehranske zmogljivosti domačih institucij in izvajalskih partnerjev.** Svet poudarja potrebo po bolj strateškem pristopu k razvoju zmogljivosti, povezane s prehrano, ter krepitvi sistema za učinkovito izvajanje nacionalnih prehranskih strategij, politik in načrtov;
- d) **poglobljanje partnerstev z državami članicami, večstranskimi organizacijami, organizacijami civilne družbe in zasebnim sektorjem pri izvajanju prehranskih ukrepov na podlagi zdravstvenih potreb prebivalstva.** Partnerstva ne bodo namenjena le spodbujanju financiranja, temveč bodo izboljšala usklajevanje, dopolnjevanje in skladnost ukrepov partnerjev ter okrepila sodelovanje v nacionalnih dialogih o prehranski politiki, tudi v podporo procesom na podnacionalni ravni;
- e) **povečanje odpornosti s krepitvijo humanitarne, razvojnega in mirovnega povezovanja za izboljšanje prehrane.** Svet opozarja na visoke ravni akutne in kronične neustrezne prehranjenosti pri otrocih, ki živijo v nestabilnih in konfliktnih okoljih. Humanitarna, razvojna in mirovna prizadevanja se dopolnjujejo in bi se morala medsebojno krepiti, da bi se lahko z njimi odzvali na nestabilne razmere. Svet poziva Komisijo, naj izkoristi priložnosti za dodatno krepitev povezav med razvojnimi in humanitarnimi načrti za prehrano s ciljem promoviranja odpornih skupnosti in obravnave glavnih dejavnikov neustrezne prehranjenosti. Zmanjševanje tveganja nesreč in krepitev odpornosti na vpliv podnebnih sprememb bi bilo treba obravnavati horizontalno. Svet poleg tega znova poudarja, da je treba prepoznati povezave med oboroženimi spopadi, neustrezno prehransko varnostjo in nevarnostjo lakote, EU in njene države članice pa se morajo zavezati doslednejšemu izvajanju Resolucije Varnostnega sveta ZN 2417.

9. Glede na to, da je vse več dokazov o medsebojni povezanosti vseh oblik neustrezne prehranjenosti, Svet opozarja na sklepe iz novembra 2018, v katerih je Komisijo pozval, naj „predlaga revizijo okvira politike za prehransko varnost iz leta 2010 in okvira politike za prehrano iz leta 2013“. Na ta način bi ohranili in tudi okrepili dosežke pri uveljavljanju zdrave prehrane in trajnostnih prehranskih sistemov v hitro spreminjajočem se svetu s povečanjem preobrazbenih naložb, občutljivih za prehrano, ter hkratnim zmanjšanjem negativnega vpliva na podnebje in okolje, pa tudi zmanjšanjem in blaženjem vpliva podnebnih sprememb. To je treba narediti v skladu s pristopom in duhom Agende 2030. V zvezi s tem se Svet seznaja, da je vzpostavitev trajnostnih prehranskih sistemov in vzorcev zdravega prehranjevanja ena od vstopnih točk, opredeljenih v Globalnem poročilu o trajnostnem razvoju 2019 (*Global Sustainable Development Report 2019*), v skladu s katerim lahko usmerjeno in skupno ukrepanje različnih deležnikov pospeši napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja.
10. Svet spodbuja Komisijo, naj ohrani in okrepi svoj angažma na svetovni ravni, tudi na vrhunskem srečanju v zvezi s prehrano za rast v letu 2020 in s promoviranjem Desetletja ukrepanja Združenih narodov na področju prehrane, pa tudi ambicioznega rezultata prostovoljnih smernic o prehranskih sistemih in prehrani Odbora za svetovno prehransko varnost. Spodbuja jo tudi, naj sodeluje na vrhunskem srečanju ZN o prehranskih sistemih v letu 2021, da bi pospešili prizadevanja za doseg cilja trajnostnega razvoja 2.
11. Svet poleg tega opozarja na svojo zavezanost okrepljenemu skupnemu načrtovanju programov, namenjenemu boljšemu usklajevanju in boljši povezanosti med EU in njenimi državami članicami, s čimer bo zagotovljeno, da bi prehrana ostala v jedru agende EU za razvojno sodelovanje. Ta usklajena prizadevanja bi morala biti usmerjena v tiste regije in države, v katerih so potrebe največje.